

în versuri pentru țărani decretele puterii sovietice, compunea reclame (tot în versuri) pentru orice fel de produse ale industriei sovietice, de la mobile pînă la biberoane și, făcînd toate acestea făcea poezie, poezie autentică, de antologie. Nu încapă îndoială că tocmai în aceasta și prin această activitate riguros practică (avînd un scop precis, imediat) Maiakovski se elibera treptat din plasa influențelor dăunătoare, formaliste ale futurismului. Iată de ce în concepția maiakovskiană formula poezie = producție nu stîrnește obiecțiuni. Cînd Maiakovski spune: «Numai o atitudine față de artă ca față de orice ramură de producție va lichida caracterul întîmplător și neprincipial al gustului, individualismul aprecierilor. Numai o atitudine de producție va pune pe același plan diferite genuri de muncă literară: și poezia, și o notiță a unui corespondent muncitor. În locul discuțiilor aproape mistice pe tema poeziei, această atitudine va permite să se discute în mod just problema, devenită atît de actuală, a aprecierii și calificării practice»²¹, punctul de vedere, deși exprimat paradoxal, nu stîrnește obiecțiuni; mai mult, el poate fi acceptat ca o latură indispensabilă a atitudinii poetului combatant față de realitatea înconjurătoare. Însă în 1925, cînd Maiakovski opunea lozinca «artei de producție» noului «realism social»²² ce se afirma tot mai viguros, Lunacearski era nevoit să-l combată.

«Și cînd a venit la noi cititorul nou care a spus: «Eu am nevoie în primul rînd să mă descurc în viața înconjurătoare, să înțeleg sentimentele care clocotesc în mine, să-mi dau seama de activitatea care mă așteaptă, de căile de acces către țintă», atunci ei (adeptii LEF-ului — M. N.) au socotit că nu posedă materialul respectiv. Cu toții — și pictorii și scriitorii — au declarat: «Noi sîntem cu tine, proletariatule, dar așa ceva nu putem. Nu sîntem ideologi, ci meseriași, care fabrică lucruri. Comandă-ne și vom fabrica placate, carnavaluri, drapele ș. a. m. d. Vom fabrica conștiincios. În aceasta constă arta cea adevărată». Nici unul din ei nu găsea ce să spună despre viața care palpită în jur...» Lunacearski precizează în continuare că poziția de frondă, care pretinde că «orice comandă executată de noi e artă superioară», — este în fapt recunoașterea slăbiciunii, izvorite la rîndul ei din ignorarea vieții noi²³.

Dar această poziție de frondă a lui Maiakovski o găsim aproape în exclusivitate în stenogramele discursurilor adică în niște împrejurări specifice în care legile polemicii obligau pe fiecare participant să «ascuță» argumentele, să folosească într-un fel metoda de demonstrație numită în matematică «reducere la absurd». În versurile lui Maiakovski înțelegerea artei ca «producție», mîndria de a se considera «meseriaș» e, de fapt, luare de atitudine împotriva acelor care tindeau cu tot dinadinsul să despartă arta

²¹ *Despre munca scriitorului*, p. 78.

²² Termenul este extras dintr-o stenogramă a unei cuvîntări din 1925 a lui Lunacearski; o spunem și spre știința revizionistilor, care pînă astăzi continuă să pâlăvrăgească despre inventarea realismului socialist de către Stalin și Gorki în 1932—1934. Lunacearski se referă la aprecierea «unui critic marxist» (nu-l numește) privitoare la faptul că «trăsătura dominantă, fundamentală a literaturii în ultimii ani este orientarea spre realismul social», adăugînd că bolșevicii prevedeau și așteptau acest moment. Deci nu «invenția» ci procesul firesc al dezvoltării creației. Valul realist a dat peste cap tendințele formaliste și a croit drumul realismului socialist prin ruinele școlilor și școlitelor moderniste. (Citat după *Литературное наследство. Новое о Маяковском*. Издательство Академии наук СССР, Москва, 1958, p. 34).

²³ *Volumul citat*, pp. 31—32.